

دائرة مخصوصه

در سعادتده باب عالی جوارنده

محل اداره :

مشرط القیم

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جدیده مع المنوئیه

قبول اورانور

درج آیدیه بن آثار اعاده او نواز

دین، فلسفه، علوم، حقوق، ادبیات و سیاسیات و بالخاصه کرب سیاسی و کرب اجتماعی و مردمی احوال و مشوره اسلامیه و نه بحث ایدر و هفته ده بر نشر انور.

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسلری :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

در سعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

سنه لکی التي آیلنی

ممالک عثمانیه ایچون	۸۰	۴۰	غروش
روسیه	۶۰۵	۳۰۵	روبله
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹	فرانق

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر

دولت عثمانیه ده دور اعتلا سنده بومسلك على به اقتفا ايتمشدى .
لكن صكره لرى تذكرى موجب آلام اولان احوال دن طولايى توسيع
علوم وجييه سنده اعتنا اولونه مادی ، بودفعه علمك احیاسى فكرينك
حيات بولمى تشكرات عظيمه به مستحقدر . قوه اجرائيه بوخصوصه
مساعى كامله صرف ايدى جكنى وعد ايدى بور . قوه قانونيه نكده
كندينه تعلق ايدن وظيفه يى تماماً ايضا ايدى جكنه شبه ايدله مليدر .

افنديلرم

سلاطين عثمانيه نك اعظم لردن اولان ابوالفتح سلطان محمد خان
ثانى استانبولك فتحيله برابر بودارالعلومى تأسيس بيورمشر . برقاج
عصر صوكره هيئت دولتك و علمای كرامك بومدرسه ده اجتماعلرى
فال خير عد ايدرم معلومك زدر كه حضرت فاتح وجوش منصوره سى
عالم وجوده كلزدن اول انلر مفخر انبياء عليه اكمل التحايا افندمرك
مديحه رسالت پناه ليرينه مظهر اولمشلردر . بناء عليه ، او خداوندكار
معالى آثارك نام عظمت اسمالرى بكون بو تحفله تجيل ايتمكى ده
بروجييه عد ايدى بورم . علوم شتاده يد طولاسى مسلم اولان مفتى الانام
حضر تلى زمان مشيخترينى مدارسك تكملى فكرينى تعقيب ايتدى
ايچون منسوب اولديغم هيئت اعيان نامنه كنديلىرى تبريك ايدرم .

[ديكر نطقلرك مع الاسف ضبطى قابل اوله ماديغندن درج ايديله .
مه مشدر . دسترس اولديغمز حالده ، آنلركده نشر ايديله جكي طبعيدر .]

بخارا غابر مخصوصزدن :

بخارا وقعه اليه سى

محرمك ۱۱ نجى كوني بخاراده سرزده ظهور اولوب درت كون
امتداد ايدن وقعه مؤسسه فیه دائر خلاف حقيقت روايات شيعى
احتمالنه مبنى حال تماسده بولنديغم وقعه نك كافه صفحاتى (صراط
مستقيم) قارئلرينك انظار تدقيقنه وضع ايتمكى مناسب كوردم .
منابع موثوقه دن استحصال ايلديكم معلوماتك صحتى هر صورته تأمينه
حاضر بولنديغمن دارالخلافه جه مسئله بشقه صورته تلقى اولمش
ايسه تصحيحى متمنادر .

وقعه نك برنجى كوني - كه محرمك اون برنجى جمعه ايراسى
كوننه مصادفدر - بخاراده بولنان شيعيلر عادات قديمه لرى وجهله
وظائف دينيه دن عد ايتدكلى ماتم مراسمنى اجرا ايچون رئيسلرى
اولان قوش بيكى [۱] طرفندن شهرك خارجنده تعيين اولونان تعليم
ميداننده طويلانيلىر . بومراسمى سيراچون برچوق اهالى ايله برابر
ايكوز قدرده طاشكند و خوقند طلبه سى اورايه كيدر . شيعيلر اجراى
آيين ايدر كن خوقند طلبه سندن برى مراسله كندينى ضبط ايدمه ،
كولر ، شيعيلر بونى استهزايه حمل ايله آيينه قارشى بر حقارت تلقى
ايدرلر . كولن ذاتك اوزرينه هجوم ايدرك اوله ضرب و جرح ،

[۱] صدر اعظم ديمكدر .

بعده ائتلاف ايدرلر . مسئله نك كسب وخامت ايتديكنى كورن سائر
طلبه بوهجومدن متأثر اولورسده عددى بيكره بالغ وهربرى قليج
وخنچر لره مسلح اولان مهاجمينه قارشى كلكه جسارت ايدم دكلرندن
درحال شهره دونوب مدرسه لرده كى طلبه يى كيفيتدن خبردار ايدرلر .
فقط حقيقتى تحريف صورتيه بوجه آتى افادته بولنورلر :

— آرقداشلر ، تعليم ميداننده اجراى آيين ايدن شيعيلر
اوزرمزه هجوم ايدوب رفقا مژدن دردينى ائتلاف ايديلر . قالفكرز ،
اهل سنتك ، بلكه اسلاميتك حقوقى مدافعه ومحافظه به شتابان
اولوكز ...

طلبه ايسه اساساً شيعيته قارشى عداوت پرورده ايتك صورتيه
يتشديلرلش اولديغندن بوتخريص و تهيجك ثمراتى درعقب اقتطاف
اولنور . اودونى ، تيشه سنى ، صوپاسنى قازمه سنى ياقه لايان كندينى
سوقاقده بولور . اوله عطارلر چارشوسنه هجوم ايديلر ، اوج درت
دكان يغما وتخريب وشيعيلردن برقاج كيمسه جرح وبرشخصده قتل
ايدلدكن صوكره بتون سوقاقلره ياييلرلر . نرده بر ايرانى راست
كليرلر ائتلاف وتجاوز ايدى نهايت ريگستانه [۱] قدر هجوم
ايدرلر . بونى كورن قوش بيكى طلبه نك شوحر كتنى شخصه قارشى ده
برتعرض شكندنه تلقى ايدرك مقابله ايچون عسكره امر ويرر . عسكرك ،
اخطارات ممانعتكارانه سنى اسعاف ايتمين طلبه اوزرينه آتش ايدر .
مهاجملردن بعضيسى يارالانير . تام بو ائساده اعلم وشبكه مفتيلرى
محل وقعه يه يتشير . ميداننده مجروحاً ياتمقده اولان درت طلبه نك
مقتوليتلرى تحقق ايتدى كى تقديرده قصاص اجرا اولنه جغنى وعد
وافهام ايدرك شورش ايچنده بولونان طلبه يى بر درجه يه قدر تسكين
وطاغتمغه موفق اولورلر .

مع مافيه حال اغتشاش اقشامه قدر دوام ايدر . اقشام طلبه مدرسه لره
چكيلر . فقط تام كيجه ياريسنده سوقاقلرده ظهور ايدن مناديلر
اورته لنى تكرر اولوله يه ويرر :

— اى مسلمين ! اى طلبه ! خبر كن اولسون ، شيعيلر
سلاحلانه رق جويبارده طويلانيلىلر ، صباح ايركندن اوزريكزه
هجوم ايدم جكلر ..

طرزنده واقع اولان منادى اعلانلرى اوزرينه بتون كيجه
شورش و غلغله ايله كچر .

ايلنجى كونه (بازار) :

ايركندن بتون طلبه مدرسه ميرعرب ايله مسجدكلان بيننده كى ميدانه
طويلانه رق تدافى وتجاوزى محاربه پلانلرى حاضر لاملقه مشغول
اولورلر . ايشك باشقه بر رنك المقده اولديغنى كورن مفتيلر عاقبتى
وخيم جريانك اوكنه كچمك ايچون اريكه على به توجه واوراده بولونان
قوش بيكى ايله مذا كره كيفيت ايدرك قوش بيكى ايرانيلىرى ، مفتيلرده

[۱] بخارائك بر قسمك اسمى در . « اريكه » تعبير ايتدكلى جسيم
قلعه لره محاط قصر شاهانه اوراده در كه شمديكى حالده قوش بكنك اقامتگاهى
وحكومت قوناقى در .

مقاتله باش کوستریز جناب عالینک امریله یکی بخاراده کی روس قونسلوسنک معیتده بولنان ایکی یوز روس عسکری بخاریه داخل اوله رق روس بانقه سنی و تجارتخانه لریله دیگر مواقع مهمه نک محافظه سنه مأمور اولور. و جناب عالینک امریله کریمینه دن کیش پروانه جی نصرالله بک مفتیلری و بشقه اعظم رجال دولتی جمع ایدرک حضرت امیرک و صایاسنی یعنی مهمما امکان مقاتله بی تسکینه صرف غیرت ایله لرینی اراده ایتدیکنی تبلیغ ایله. لکن بوکونه قدر نأره حرب دائرة استعالی توسیع ایتش اطرافده کی قصبه لره و کویله رده ده مقاتله بتون شدتیه حکم فرما بولنش اولدیغندن بویله وعظ و نصیحتلره بووقعه مؤسسه چاره ساز اولمق کوچ بلکه غیر ممکن ایدی. بناء علیه بوقیل تشبیر کار کیر و مؤثر اولما مقده و انا فانا وقایع فجیعه ظهور و هر آدمیه بر آدم مقتول و بی روح اوله رق یوارلما مقده ایدی. خیابان طرفنده کی شیعیلر او طرفده تصادف ایتدکری هر شخصی سنی ظنیله قتل ایلمکده و بری طرفده کی سنیلر ده اوکرینه چیقان هر ذی روحی شیعی ظنیله حاکم هلاکده سر مکده ایدیلر بوکونده اقشامه قدر بویله دوام ایتدی. حتی کیجه لین بیله آره صره تفنک صدالری و جانخراش نعره لر بخارا محیطی شو و لوله ایچنده بوغما مقده ایدی. نهایت اقشام اوزری تکرار جناب عالینک امریله اون ایکی طوب ایله ۱۱۰۰ روس عسکری سمرقندن کله رک بخاریه داخل اولدقلرندن ایرتسی کون ایچون بر درجه یه قدر آسایش تأمین اولمش و کیجه لین بو عسکر مناسب کوریلن محله ره یراشدیرلمکله برابر قسم کلیدی خیابان طرفنده ایرانیلرک محافظه سنه مأمور اولمش ایدی.

در رنجی کوره - صلی : صباح قالقدیمز زمان شیعیلر محله سنک روس عساکریله ، سنیلر طرفنک بخارا عساکریله کاملاً احاطه و اشغال ایدیلش اولدیغنی کوردک . مع هذا بوکونده اوفق تفنک و قوعا تندن خالی اولمادی . بوکونکی وقایعک الزمهمنی تشکیل ایدن حادثه اطرافده کی کوی و قصبه لردن بیکرجه اهالینک شیعیلری قتل عام ایتک اوزره بخاریه متوجهاً یوله چیقلملری در . برکت ویرسونکده علمای بخارا اوکه آتیه لره رق کوچ حال ایله بونلری تسکینه و موطنلرینه اعاده یه موفق اولدیلر . بوکون اقشامه طوغری یاییلان حسابیه کوره سنیلرک ضایعاتی یوز طقسانه بالغ اولدیغنی حالد ایرانیلردن مقتول دوشنلر یوزی تجاوز ایلمه مکده ایدی . بونک سنی ایسه اشارت ایتدیکنمز وجه اوزره ایرانیلرک مسلح اولسی و دیگر لرینک صوبادن بشقه بر آلت تعرضلری بولنماسیدر .

بشجی کوره - میره رشتنه : صباحین کریمینه دن [۱] ولی عهد عالم خان افندی بخاریه مواصلت ایتدی شهزاده حضرت قری کذرکاهنک هرایی جانبنده صف بسته احترام اولان اهالی ، شیعیلردن کوردکری مظالم وادیتلری تعداد ایلمکده و بووقعه فجیعه نکده باشلوجه مسیبلری شیعیلرک رئیس لری اولان قوش بیکی میرآب ، قوماندان سید علی اولدیغنی

کریمینه ، بخاراک جنوبنده طفسان کیلو مترو مسافه ده کائن کوچک بر قصبه اولوب الحاله هذه امیر عبدالواحد حضرت لرینک محل اقامت لریدر .

طلبه بی تسکین ایچون سوزاشیرلر . مفتیلر اورادن طلبه نک مجمعی اولان میر عرب میداننه کلوب نصایح لازمه ده بولنور . و قاتلرک مستحق اولدقلری جزایه همه حال چاریدریله جغنی وعد ایدرک طلبه بی تکرار طاغتمغه موفق اولورلر . حتی درسخانه لر بیله کشاد اولونه رق تدریسه باشلانیر ، لکن قوش بیکنک وعدینه رغماً اولیله طوغری مخالفلرک نقیب ، جویبار ، خیابان مدرسه لرینه هجوم ایدرک کلیدی مقدارده طلبه بی قتل و جرح ایتدکری خبرینک شیوعی اوزرینه طلبه یه درسخانه لری ترک ایدرک لارینه هر نه کچرسه بالاستصحاب ایکی بیک قدر جم غفیر حالنده خیابان طرفه شتابان اولورلر . خیابان اطرافنی عسکرک تحت محافظه الیغنی کورمکله برابر یه هجومدن کری طورمازلر .

قاضی اولان رئیس و مفتیلرک محل وقعه ده تسکین ایچون صرف ایتدکری غیرت تمایله عقیم قالیر . مقاتله بتون شدتیه دوام ایدر . تلفات الک زیاده طلبه جهته ده کورولور . چونکه مخالفلر تفنک ، طبا نجه کی مکمل سلاحلره مسلح اولدقلری حالده طلبه یالکز صوبا و بالاطه ایله مدافعه نفس ایدیورلردی . محل وقعه ده سواری و پیاده دن مرکب اوچیز قدر عسکر موجود ایسه ده اولرده تسکین مقاتله یه موفق اوله مامقده ، دها طوغری وسی مقامات عالییه دن مترددانه آلدقلری اوامر بناء قطعی بر خط حرکت تعیین ایده مز بر حالده بولونیورلردی . مع مافیه شایان تأسف درکه حس تفرقه عسکر آره سنه ده کیرمش و اسایشی محافظه ایله مکلف اولدقلری حالده انلرده یکدیگرینه آتش ایتکله باشلا یه رق نتیجه ده طرفیندن اون قدر ضایعات اولمشدی .

ایشته مقاتله بویله جه کسب اشتداد ایدرک ایرانیلر بتون بیوک قوناقلرک دیوارلری استحكام اتخاذی صورتیه اتش لرینه دوام ایتدیلر . بر اده لق اوچ درت ایرانینی تعقیباً الی قدر طلبه بر چیقماز سوقاغه کیدر . بونی کورن ایرانیلر در حال اطرافنی احاطه ایدرک اوزر لرینه بالهجوم اتشه باشلارلر . بری طرفدن سنیلر تخلیصه یتشجیه قدر طلبه دن یالکز بری حیاتی محافظه یه موفق اولور ، باقیسی تماماً خاک هلاکده سریلیر . ایرانیلر مقتوللری قوناقلرینه چکوب کیزله مکده و مجروحلری ده ایچرویه آلوب قتل ایتکده ایدیلر . بو سوزشلی منظره ده اقشامه قدر دوام ایدر و بوکونکی مقاتله نک نتیجه سننده سنیلردن (۱۴۰) ، شیعیلردن (۶۰) راده لرنده تلفات و قوعه کلیر ، مجروحلر ایسه بالطبع دها فضله در . اقشام اوزری هر ایکی طرف مقتول و مجروحلری میدانده بر اده رق چکیلیر . طلبه میر عرب ، کولکدش و دیوان بکی کی جسم و متین مدرسه لرده تحصن ایدرک کیجه بی اوراده کچیر . کیجه یاریسنده جناب عالی [۱] نک امریله تسکین اختلاله مأمور اولان نصرالله بک پروانه جی مدرسه ره کلیر .

بوکیجه اریکه ایچروسنده بولنان شیعیلر اوراده کی سنیلری قلیجدن کچریرلر که هپ مأمورین حکومت در .

در رنجی کوره - یانار ایرتسی : صباحین تکرار مواقع مختلفه ده

[۱] « جناب عالی » حضرت امیره مخصوص بر عنواندر . « ذات شاهانه » تعبیری کی .

آغایه رفق عرض ایدوب بونلرک عزلی طلب واسترحام ایلمکده ایدیلر . براز زمان صکره طاشکند والیسنک نائی جنرال ایله یکی بخاراده کی قونسولوسک نائی حیدر خواجه افندی بخارایه کلوب تکمیل سوقاقلری ومدرسه لری طولانشه رفق اهالی به وطلبه به قوش بیکی نک عزل اولدیغنی ومیر آب ایله سید علی نک ده حضرت امیر طرفدن مستحق اولدقلری جزا ایله تجزیه ایدیله جککریخی تبلیغ ایدیلر . بوتلیغات سکون بخشا اوزرینه اهالیده براز سکونت کورلدی .

النهی کوره — بنیستنه : صباحلین نائب والینک دلانیه ، بکونه قدر طرفیندن نه قدر تلفات اولمش ایسه کآن لم یکن حکمنده طوتیه رفق بونک ایچون اهالیدن کیمسه نک مسئول طوتیلمامسنه وبوندن صکره هانکی طرفدن برقتل ویا جرحه سبیت ویریه جک اولورسه متعرض طرفک مسئول طوتیه جغه دائر بروثیقه تنظیم اولنه رفق بتون مفتیلر ایله ایرانیلرک اعظمی طرفدن امضا وتختیم اولندی وشو صورتله وقعه الیه نک تمامیه اوکی آلنه رفق اصل مسبب اولان مشوقلرک تحریرینه شروع ایدلدی وکیجه نک حلولیه برابر قوش بیکی تحت محافظه ده کرمینه به حضرت امیرک حضورینه کورتورلدی .

برخی کوره — جمعه : صباحلین با امر جناب عالی چارجوی والیسی میر جنابلری کله رکز موقتاً قوش بیکی نک یرینه او طور دی . وجهه نمازینه قدر قاضی کلان ، رئیس ، اون ایکی مفتی وتجار ومعتبراندن باشلوجه لری ، یهودیلرک بیوکلری وایرانیلرک پیشوالری میرایله نائب والینک دلانیه اریکه عالی ده طویلانوب یکدیگریله بارشدیلر . وبوندن صکره معاذالله بویه برحادثه نک عدم تکرری ایچون بتون موجودیتلریله چالیشه جقلریخی تعهد ایدرک طاغدییلر .

ایشته یدی کون ظرفنده کچیردیکمز قانلی وقعه لرک خلاصه سی بوندن عبارتدر .

هیچ بر مؤمن تصور ایده میزکه شو وقعه یی اوقویوبوده دلخون ومسبیلرینه لعنت خوان اولماسون بالخاصه بتون مسلمانلرک بلکه تکمیل انسانلرک یکدیگریله اتحاد واتفاق ایدوب عن اصل بر آنا وبابادن اولدقلریخی نظر اعتباره آلنه رفق قرداشجه یشامغه جهد وسعی ایلدکلری برزمانده بخارالیلرک بویه بمعنی اختلافلره یکدیگرک قانی دوکهرک شریعت اسلامیه ده قاطبه ممنوع اولان غارت وتخریبه جرأت ایدرک معزز ملمات اسلامیه یی پامال خیول اجانب ایتملری نه جانکداز بر مصیبتدر .

بخاراده سنیلک وشیعیلک اختلافی او قدر ایلرولمشدرکه هر آن بویه برحادثه نک ظهورینه انتظار ایدیله بیلور . بو حاله بعض تلقینات جاهلانیه سبیت ویرمه که برابر حکومتک دخی بوخصوصده پک بیوک خطالری وارددر . رجال حکومت هپ شیعیلردن ترکب ایتدیکنندن بخارانک اصل صاحبلری اولان سنیلر دائماً مظلوم ومغدور اولماقده وارالرنده لازمه مساوات تأمین ایدیله مامکده در . بر جوق خاندانلر ایراندن فراره مضطر قالان طرفداران استبدادک حکومت به بالانتساب تعصب وجهالتلریخی بخارایه تطبیق ایتکده اولملری یوزندن محو و نابود

اولدییلر . حکومت قاصه سنه طویلانان مبالغتک قسم اعظمی ده مشهده کی تکیه لره صرف اولماقده وبرقسنیده سرکارده بولنان ذوات ناملرینه اجنبی بانقه لرینه تودیبع ایدلمکده در .

مواعید اخبریه نظر آ بو ظالم حاکم لرک کافه سی عزل اولنوب یرینه دیگرلری تعیین اوله جقدر . اهالی شمدی بونکه متسلیدر . لکن بزم بکون اک بیوک درد مزناشکنددن کلن نائب والینک حالا اریکده جانشین موقع اولسی وروسک ۱۳۰۰ عسکر یله ۱۲ طوی بخارانک جابجا مواقع مختلفه سنه یرلشدیرلمکده بولنمسیدر . عجبا ! روس عسکری نه زمان عودت ایده جک دیه بتون بخارا اهالیسی اندیشه ده بولنیور . و بر آن اول روس عسکرینک چکلمه سی استیورلر . کوریلورکه اختلال واقع دینی اولمقدن زیاده سیاسی بر شکل آلمشدر . قوش بیکی نک اختلال انساننده کی خیانت وتشویقی تظاهرا تیکده وایرانیلرک کلیتی مقدارده اسلحه وجیپخانه توزیع ایتدرمش اولدیغنی وثائق عدیده ایله میدان ثبوت واصل اولمقددر . بوندن ماعدا قوش بیکی طرفندن وقعه دن مقدم کندی نامه انکلیر بانقه سنه الی بیکی لیرا تودیبع اولدیغنی کی توابعلری طرفندن ده اجنبی بانقه لرینه کلیتی مبالغلر تودیبع ایدلمش اولماسی معنیدار عد اولنیور . حکومتک روسیه عسکری حقنده کی تبلیغاتی آتیده کی فقره دن عبارتدر : « اغتشاش تماماً تسکین اولدقدن صکره روس عسکرینک بخارا طوبراغندن چکیله جکی رسماً عموم اهالی به اعلان اولنور »

بعض جوار قصبه لرده و کویلرده هنوز آره صره قتل و جرح وقوعاتی خبر آلتماقده ایسه ده اورالرده شیعیلرک نادر و اخیراً تعیین اولنان ذوات ایسه امر اداره ده متبصر ومقتدر بولندیغندن سکون وآسایشک تماماً اعاده ایدیله جکی مأمول قویدر .

شونیده علاوه ایدلمکه بو حادثه دن ایکی کون مقدم اصول قدیم طرفداری اولان مفتی محمد رازق حضرتلری ایله ترقیپورلرک رئیس مفتی اکرام جنابلری بارشمش اثنای وقعه ده ایسه اعلم غیاث الدین مفتی ایله مفتی اکرام جنابلری آزارنده کی اختلافی برطرف ایتشلردر . رأس کارده بولنان مفتیلرک بالخاصه بخارانک محترم استادلری مفتی محمد رازق ایله مفتی محمد اکرام حضرتانک اختلافک وخامنی بالتقدیر عقده وأخت ایللری بتون عالم اسلامی بمنون ومحظوظ ایدمه جک وقایع ساره دندر . بوندن صکره ال اله ویره رکز تعمیم معارف واصلاح مکاتب ومدارس ایچون چالیشه جقلری درکاردر . بناء علیه بویه الیم وجانخراش حادثه لرک وقوعنه امکان قالمیه جنی خصوصاً تنده بو اتفاق و ائتلاف بر براءت استهلال عد اولنه بیلر . موفقیتلریخی جناب حقندن تضرع ایدرز . زیرا بو وامشالی ملک وملت تخریبه باعث اولان احوال مؤسفه نک یکانه سببی جهالتله اخلاقسزلقدر . اصل علت بولردر . تداوی به بورادن باشلامق اقتضا ایدر . جهل نه نسبتده زائل اولورسه عالم اسلام اودرجه لرده متری اولور .

معارف ، معارف دائماً معارف ...

*

« مطبعة خیریه » وشرکاسی مدیر مسئول : اشرف ادیب